

Έρευνα για τη θέση και τον ρόλο των στιχουργών και των συνθετών στην ευρωπαϊκή αγορά της streaming μουσικής

Υλοποίηση:

Για λογαριασμό της:

Κύρια Σημεία

1. Η αγορά της streaming μουσικής σήμερα

Η streaming μουσική είναι ο κυρίαρχος τρόπος απόλαυσης της μουσικής

Σήμερα η streaming μουσική είναι η πιο δημοφιλής μορφή ενασχόλησης με τη μουσική μεταξύ των καταναλωτών και η ανάπτυξή της αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για τους συνθέτες και τους στιχουργούς.

Από τότε που ξεκίνησαν το 2006, οι πλατφόρμες streaming μουσικής επεκτείνουν σταθερά τις υπηρεσίες τους. Ορισμένες είναι διαθέσιμες ως αυτόνομη υπηρεσία, κάποιες άλλες ως αναπόσπαστο χαρακτηριστικό (feature) πολλών υπηρεσιών. Υπάρχει μια πληθώρα νέων χαρακτηριστικών σχεδιασμένων έτσι ώστε να προσελκύουν τους νέους

καταναλωτές. Επιπλέον, όλες οι υπηρεσίες παρέχουν έναν τεράστιο κατάλογο μουσικής, προσβάσιμο ανά πάσα στιγμή, οπουδήποτε, από οποιαδήποτε πιθανή συσκευή.

Αυτή η πρόσβαση σε έναν τεράστιο κατάλογο, με βελτιστοποιημένο και φιλικό προς τον χρήστη τρόπο, κατέστη δυνατή χάρη στους Οργανισμούς Συλλογικής Διαχείρισης των δημιουργών. Είναι βασικοί συνεργάτες των υπηρεσιών streaming και έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εδραίωσή τους, επιτρέποντάς τους να ξεκινήσουν και να επεκτείνουν τις επιχειρήσεις τους.

...αλλά ακόμα παράγει απaráδεκτα χαμηλά έσοδα για τους δημιουργούς

Παρά τις βελτιώσεις στην ποιότητα και το εύρος της προσφοράς, καθώς και τη συνεχώς αυξανόμενη βάση χρηστών των υπηρεσιών streaming, η αμοιβή των δημιουργών παραμένει απaráδεκτα χαμηλή, και η αξία που προσφέρουν οι στιχουργοί και οι συνθέτες σε αυτήν την αγορά δεν αναγνωρίζεται επαρκώς.

Αυτό εγείρει σοβαρές ανησυχίες μεταξύ των συνθετών, των στιχουργών και των μουσικών εκδοτών σε όλον τον κόσμο και απειλεί τη βιωσιμότητα και την πολιτιστική

πολυμορφία της αγοράς.

Όλοι στην αλυσίδα αξίας έχουν έναν ρόλο να διαδραματίσουν προκειμένου να καταστήσουν τη streaming μουσική έναν βιώσιμο οικονομικό κλάδο για ολόκληρη τη βιομηχανία.

Ενδέχεται να απαιτηθούν ορισμένες στοχευμένες πολιτικές δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση ορισμένων σημείων συμφόρησης σε αυτόν τον κλάδο.

Γιατί μια μελέτη της GESAC;

Η συζήτηση περί δικαιοσύνης στη διαρκώς επεκτεινόμενη αγορά streaming μουσικής προσελκύει ολοένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον στον κόσμο, με έμφαση κυρίως στον καταμερισμό των εσόδων μεταξύ δισκογραφικών και καλλιτεχνών ή στα επιχειρηματικά μοντέλα διανομής των εσόδων από τις υπηρεσίες, με επίκεντρο τον χρήστη ή με βάση άλλου τύπου μοντέλο.

Με την έρευνα αυτή, η GESAC ζήτησε να διενεργηθεί μια ολοκληρωμένη μελέτη της αγοράς, η οποία να συμπεριλαμβάνει τη διερεύνηση του τρόπου αύξησης της πίτας εσόδων για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, καθώς και την κατανόηση των αναγκών και των προσδοκιών που έχουν οι στιχουργοί, οι συνθέτες και οι οργανισμοί τους, οι οποίοι βρίσκονται πίσω από τα ίδια τα τραγούδια που τροφοδοτούν τη streaming οικονομία.

Η streaming μουσική σε αριθμούς

Κυρίαρχος τρόπος απόλαυσης της μουσικής:

68%

της συνολικής ενασχόλησης με τη μουσική αφορά τις υπηρεσίες streaming μουσικής

78%

των καταναλωτών δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτές [2]

**524
ΕΚΑΤ.**

είναι οι χρήστες στις παγκόσμιες συνδρομητικές μουσικές υπηρεσίες [3]

Αύξηση προσφοράς:

Εκθετική αύξηση της προσφοράς - πάνω από 70 εκατομμύρια κομμάτια διατίθενται στις υπηρεσίες streaming μουσικής σήμερα [4]

8 ΕΚΑΤ.

καλλιτέχνες περίπου υπάρχουν στο Spotify [5]. Επιπλέον, η αγορά βλέπει έναν αυξανόμενο αριθμό τραγουδοποιών να σχετίζονται με την πλειοψηφία των επιτυχιών που οδηγούν στην οικονομική επιτυχία των υπηρεσιών [6]

Αυξάνεται η ποιότητα της προσφοράς, με ήχο υψηλότερης ανάλυσης, μεγαλύτερη φιλικότητα προς τον χρήστη, καλύτερη συνδεσιμότητα, διαλειτουργικότητα και νέες δυνατότητες.

Αλλά υποτίμηση της αξίας του περιεχομένου:

9,99

Η συνδρομή των 9,99 (σε ευρώ, δολάρια ή αγγλικές λίρες) που καθορίστηκε το 2006, δεν έχει αυξηθεί ποτέ έκτοτε.

Το μέσο έσοδο ανά χρήστη (ARPU) παρουσιάζει μόνο μείωση τα τελευταία 15 χρόνια.

Οι streaming υπηρεσίες προσφέρουν πολύ διευρυμένα δωρεάν (υποστηριζόμενα από διαφημίσεις) 'πακέτα' που παραμένουν η κύρια επιλογή για τους περισσότερους καταναλωτές. Αυτά τα δωρεάν 'πακέτα' αποφέρουν πολύ λιγότερα έσοδα από τις συνδρομές επί πληρωμή (π.χ. περίπου δέκα φορές λιγότερα).

Δομικά προβλήματα δικαιοσύνης και πολυμορφίας:

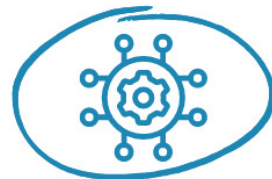
93%

των καλλιτεχνών του Spotify έχουν λιγότερους από 1.000 μηνιαίους ακροατές [7]

≠

Συστημικά προβλήματα:

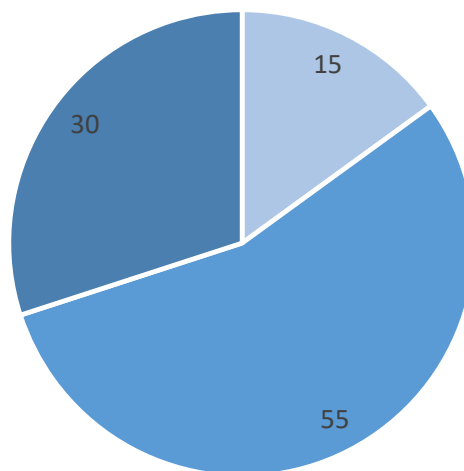
- δημιουργοί 'φαντάσματα' / ψεύτικα προφίλ καλλιτεχνών
- απάτη/χειραγώγηση των streams
- παράνομες πρακτικές (payola) και άλλες πρακτικές εξαναγκασμού

Η έλλειψη διαφάνειας στους αλγορίθμους που χρησιμοποιούνται από τις υπηρεσίες αυτές επιδρούν αρνητικά στη δυνατότητα ανακάλυψης νέων καλλιτεχνών, από τους χρήστες, και στην πολιτιστική πολυμορφία.

Τρέχουσα κατάτμηση της ψηφιακής πίτας εσόδων:

Η τρέχουσα κατάτμηση της ψηφιακής πίτας δηλώνει ότι το 30-34% της τιμής που καταβάλλεται από τους συνδρομητές, παρακρατείται από τη συνδρομητική υπηρεσία. Από το υπόλοιπο 70%, το 55% επιστρέφει στις δισκογραφικές εταιρίες και τους ερμηνευτές/μουσικούς και μόνο το 15% πηγαίνει στον δημιουργό και τον μουσικό εκδότη [8]

■ Authors/publishers ■ Labels/performers ■ Streaming services

[7] Με βάση τα οικονομικά στοιχεία από το Spotify

[8] Έκθεση της Επιτροπής DCMS - Βρετανικό Κοινοβούλιο 2021

2. Τα κύρια πορίσματα της έρευνας

Όπως επισημαίνει η έρευνα, υπάρχουν αρκετοί λόγοι για τους οποίους η αγορά streaming μουσικής έχει αποτύχει μέχρι στιγμής να δημιουργήσει ουσιαστική ανάπτυξη για τους δημιουργούς. Και οι λόγοι μπορούν να ενσωματωθούν σε τρία κύρια ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν προκειμένου να δημιουργηθεί ένα πιο φιλικό προς τους δημιουργούς μουσικό οικοσύστημα:

Ασυμμετρία ανάμεσα στους εμπορικούς στόχους των υπηρεσιών streaming μουσικής και στις προσδοκίες των στιχουργών και των συνθετών

Ο κύριος στόχος των περισσότερων υπηρεσιών streaming μουσικής είναι να αυξήσουν τη βάση χρηστών τους και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να πουλήσουν άλλες υπηρεσίες ή συσκευές που σχετίζονται με τη μουσική τους προσφορά (π.χ. συσκευές Apple, αγορές από το Amazon Prime). Αυτό γίνεται συνήθως μέσω επιχειρηματικών επιλογών των υπηρεσιών που καθιστούν την αγορά streaming ανέκδοτη να διασφαλίσει την αξία της δημιουργίας και να αποφέρει επαρκή έσοδα για τους στιχουργούς και τους συνθέτες, παρά την αυξανόμενη βάση χρηστών τους.

Πρώτον, οι περισσότερες υπηρεσίες streaming μουσικής προσφέρουν πολύ εκτεταμένα δωρεάν 'πακέτα', υποστηριζόμενα από διαφημίσεις, τα οποία εξακολουθούν να είναι η προτιμώμενη επιλογή για τους περισσότερους καταναλωτές λόγω της ευκολίας τους, αν και τα έσοδα που παράγουν τα 'πακέτα' αυτά είναι περίπου 10 φορές λιγότερα από τη συνδρομή επί πληρωμή. Καθώς αυτές οι υπηρεσίες δεν δίνουν περισσότερα κίνητρα για τη μετακίνηση των πελατών τους προς τις συνδρομές επί πληρωμή, οι δωρεάν προσφορές με πολύ χαμηλά έσοδα καθίστανται η κύρια εμπορική εκμετάλλευση.

Έπειτα, όσον αφορά τις συνδρομές επί πληρωμή, η αρχική ατομική συνδρομή των 9,99 (σε ευρώ, δολάρια ΗΠΑ ή αγγλικές λίρες) που καθορίστηκε το 2006, δεν αυξήθηκε ποτέ, παρά την εκθετική αύξηση στην ποιότητα, την ποσότητα των τραγουδιών και τη φιλικότητα προς τον χρήστη, όσον αφορά τις εν λόγω υπηρεσίες. Προσθέτοντας και τη συρρίκνωση του μέσου εσόδου ανά χρήστη, μέσω πολλών προωθητικών και οικογενειακών προγραμμάτων, και τον πληθωρισμό, η αξία μιας συνδρομής ανά χρήστη έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία 15 χρόνια.

Η συνέπεια είναι μια γενική υποτίμηση της αξίας της μουσικής, καθιστώντας δύσκολη την αύξηση της πίτας των εσόδων, κάτι που αποτελεί ένα από τα κύρια αιτήματα των δημιουργών.

Δομικά προβλήματα δικαιοσύνης και πολυμορφίας στην αγορά streaming μουσικής

Η τρέχουσα αγορά streaming μουσικής που βασίζεται σε τραγούδια-επιτυχίες έχει οδηγήσει σε ένα σύστημα πυραμίδας, όπου ένας μικρός αριθμός τραγουδιών αιχμαλωτίζει το ενδιαφέρον ενός μεγάλου αριθμού ακροατών. Για παράδειγμα, 57.000 καλλιτέχνες αντιπροσώπευαν το 90% των μηνιαίων streams του Spotify, τον Μάρτιο του 2021. Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2022, το 93% των καλλιτεχνών του Spotify έχουν λιγότερους από 1.000 μηνιαίους ακροατές. Η χρήση αλγορίθμων, καθώς και το σημείο εμπλοκής που σχετίζεται με τις δημοφιλείς λίστες αναπαραγωγής, επιδεινώνουν την κατάσταση αυτή.

Επιπλέον, μακροχρόνιες ατέλειες στη λειτουργία των πλατφορμών streaming μουσικής, όπως «απάτη» (π.χ. χειραγώγηση μέσω τεχνητής αύξησης των streams), «ψεύτικα προφίλ/ ανύπαρκτοι καλλιτέχνες», «παράνομες πρακτικές payola» (π.χ. λιγότερα δικαιώματα από ό,τι δικαιούται ο δημιουργός, με αντάλλαγμα καλύτερη προβολή/τοποθέτηση των τραγουδιών του σε playlists), «περιεχόμενο χωρίς δικαιώματα» και άλλες πρακτικές εξαναγκασμού, αυξάνουν τον αρνητικό αντίκτυπο για πολλούς επαγγελματίες δημιουργούς. Η μαζική διαθεσιμότητα περιεχομένου επισκιάζεται από το γεγονός ότι οι υπηρεσίες αυτές δεν έχουν καμία υποχρέωση να διασφαλίζουν την προβολή και τη δυνατότητα ανακάλυψης (εκ μέρους του χρήστη) περισσότερων ποικίλων ρεπερτορίων, ειδικά των ευρωπαϊκών μουσικών έργων.

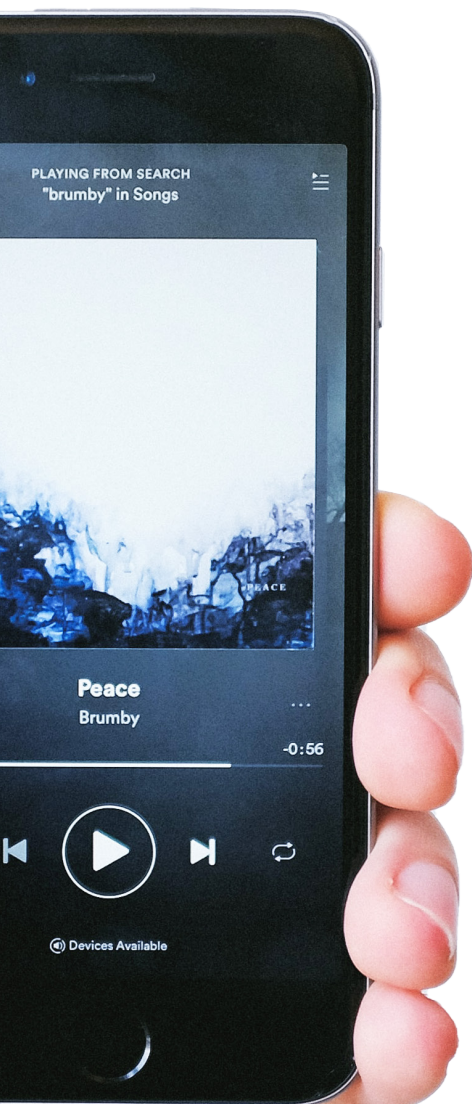
Η έρευνα προτείνει την αύξηση της διαφάνειας στη χρήση αλγορίθμων, καθώς και την προώθηση και παρακολούθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας στις διάφορες εκφάνσεις της -ιδίως στα μουσικά είδη, τις γλώσσες και την προέλευση των ερμηνευτών και τραγουδοποιών- μέσω πιθανών πολιτικών δράσεων σε επίπεδο ΕΕ.

Συστημική ανισορροπία στην κατανομή εσόδων

Η ανάπτυξη των υπηρεσιών streaming μουσικής έχει δώσει ώθηση στη μουσική βιομηχανία, αλλά έχει ωφελήσει κυρίως την πλευρά της ηχογραφημένης μουσικής και όχι τους στιχουργούς και τους συνθέτες των τραγουδιών. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της κοινοβουλευτικής επιτροπής της Βρετανίας, λόγω πολλών δομικών και οικονομικών αιτιών, η κατανομή των εσόδων από το streaming λειτουργεί προς το παρόν υπέρ των κατόχων δικαιωμάτων ηχογράφησης.

Η μελέτη υποστηρίζει την εφαρμογή μίας καλύτερης κατανομής των δικαιωμάτων που παράγει η αγορά streaming μουσικής, μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών, και θεωρεί ότι, αφού αντιμετωπιστούν, αφενός η ανάγκη για αύξηση της συνολικής πίτας εσόδων, αφετέρου οι συστημικές ανισορροπίες και εμπλοκές στη λειτουργία των ψηφιακών πλατφορμών, οι στιχουργοί και οι συνθέτες θα πρέπει να επωφεληθούν πιο αποτελεσματικά από την επιτυχία αυτής της αναπτυσσόμενης αγοράς.

3. Ο δρόμος προς τα εμπρός: Προς ένα πιο βιώσιμο και επικεντρωμένο στον δημιουργό streaming οικοσύστημα

Αφού αναλύσει προσεκτικά τα διάφορα σημεία εμπλοκής στην αγορά, η Έρευνα εστιάζει σε τρεις τομείς που συνοψίζουν τις φιλοδοξίες των στιχουργών και των συνθετών, καθένας από τους οποίους απαιτεί ένα μοναδικό σύνολο πολιτικών ή δράσεων για τη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και εύρυθμου μουσικού οικοσυστήματος:

Καλύτερη αναγνώριση

Κατ' αρχάς, οι υπηρεσίες μπορούν να αναπτύξουν πιο φιλικές προς τους δημιουργούς λειτουργίες και καλύτερη προβολή των δημιουργών μέσω ειδικών εργαλείων. Παράλληλα, οι αρχές της ΕΕ θα μπορούσαν να ενισχύσουν τον τομέα της μουσικής, **θεσπίζοντας ειδικούς δείκτες που θα καθορίζουν το επίπεδο πολιτιστικής πολυμορφίας (π.χ. με ποσοτώσεις στήριξης τοπικών ρεπερτορίων)**

στις εν λόγω υπηρεσίες, καθώς και εργαλεία εποπτείας, όσον αφορά την περίοπτη θέση (π.χ. προβολή μέσα σε playlists), τη δυνατότητα ανακάλυψης από τον χρήστη και την πραγματική χρήση που καταγράφεται, ειδικότερα των μουσικών θεματικών ρεπερτορίων και των Ευρωπαϊκών δημιουργών στις ψηφιακές υπηρεσίες, για τις οποίες, πρωτίστως, απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια

Καλύτερη αμοιβή

Η αγορά streaming μουσικής είναι αρκετά ώριμη για να κάνει τα επόμενα βήματα προς μια ουσιαστική ανάπτυξη για τους δημιουργούς και τους δικαιούχους με την αύξηση της πίτας εσόδων, μέσω πιο ρεαλιστικών μοντέλων τιμολόγησης προσανατολισμένων στην αγορά, καθώς και μέσω υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας. Οι υπηρεσίες streaming θα μπορούσαν να ορίσουν μεταβλητά μοντέλα τιμολόγησης, με βάση τα νεότερα προσφερόμενα χαρακτηριστικά, και να δώσουν περισσότερα κίνητρα στους πελάτες τους να μετακινηθούν σε συνδρομητικά μοντέλα επί πληρωμή.

Οι δημιουργοί πρέπει να αποκτήσουν τη δύναμη να προστατεύονται από πρακτικές εξαναγκασμού και payola.

Ένα σύνολο βέλτιστων πρακτικών θα μπορούσε να διασφαλίσει ότι οι δημιουργοί δεν θα αναγκάζονται να

αποδέχονται μία χαμηλότερη ή και μηδενική αμοιβή και ότι οι ευρωπαϊκοί κανόνες και προδιαγραφές δεν μπορούν να παρακάμπτονται. Εξάλλου, θα μπορούσαν να ξεκινήσουν αναλυτικές μελέτες, σε επίπεδο ΕΕ, που θα αξιολογήσουν περαιτέρω τον αντίκτυπο των διαφορετικών μοντέλων διανομής, όσον αφορά την αμοιβή των δημιουργών.

Μόλις αυξηθεί η πίτα των εσόδων από το streaming, τότε η διανομή των εσόδων που προορίζονται για τους στιχουργούς, τους συνθέτες και τους μουσικούς εκδότες, σε αυτήν την επιπρόσθετη κατηγορία, πρέπει να γίνεται με διαφορετικούς και δικαιότερους τρόπους.

Η καλύτερη αμοιβή των δημιουργών θα παραμείνει η πρώτη προτεραιότητα για κάθε ενέργεια που εξισορροπεί τις υπόλοιπες αδικίες στην ψηφιακή αγορά.

Καλύτερη ταυτοποίηση και αναφορά χρήσης

Καμπάνιες ευαισθητοποίησης για τους τραγουδοποιούς, αφενός θα τους επιτρέψουν να κατανοήσουν καλύτερα **την αξία των κατάλληλων και σωστών δεδομένων (data) σχετικά με τις μουσικές δημιουργίες τους**, αφετέρου θα βελτιστοποιήσουν την ενσωμάτωση προτύπων δεδομένων, όπως είναι το ISWC, στο σύστημα των streaming υπηρεσιών. **Η ακριβής και η πιο διαφανής αναφορά χρήσεων από τις streaming υπηρεσίες και τους παρόχους επιγραμμικών υπηρεσιών διαμοιρασμού**

περιεχομένου είναι μία απόλυτη νόμιμη απαίτηση, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ που πρέπει να εφαρμόζεται σωστά από τα κράτη μέλη και να παρακολουθείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. **Η ΕΕ μπορεί, επιπλέον, να διαδραματίσει ρόλο στη βελτίωση και στην ευρύτερη χρήση τεχνολογιών διαχείρισης δεδομένων**, με την κατανομή πόρων σε έργα από τους Οργανισμούς Συλλογικής Διαχείρισης.

Για ένα πιο φιλικό προς τους δημιουργούς οικοσύστημα streaming μουσικής

Αντιμετωπίστε:

- 1) Την ασυμμετρία μεταξύ των εμπορικών στόχων των υπηρεσιών και των προσδοκιών των δημιουργών
- 2) Τα δομικά προβλήματα δικαιοσύνης στην αγορά streaming και στην πολιτιστική πολυμορφία
- 3) Τη συστημική ανισορροπία στην κατανομή των εσόδων

με:

Αναγνώριση

- Εργαλεία για ορατότητα & ανιχνευσιμότητα (δυνατότητα ανακάλυψης) των δημιουργών
- Λειτουργίες για στοχευμένη αναζήτηση με δυνατότητα επιλογής ('κλικ') για τους δημιουργούς και τα έργα τους
- Ίση πρόσβαση στην αγορά
- Διαφάνεια στη λειτουργία των αλγορίθμων
- Παρακολούθηση και διασφάλιση της πολιτιστικής πολυμορφίας
- Προώθηση των ευρωπαϊκών έργων

Αμοιβή

- Αυξήστε την πίτα εσόδων με μεταβλητά μοντέλα τιμολόγησης
- Διασφαλίστε ότι οι δημιουργοί επωφελούνται πιο πολύ από την αυξανόμενη πίτα εσόδων
- Αντιμετωπίστε το λεγόμενο 'χάσμα αξίας' (value gap)
- Θέστε βέλτιστες πρακτικές για την καταπολέμηση των:
 - Ραγολα, πρακτικών εξαναγκασμού και μοντέλων τύπου 'Μουσική χωρίς Δικαιώματα'
 - Ανύπαρκτων Καλλιτεχνών / Ψεύτικων προφίλ
 - Απάτης / χειραγώγησης των streams

Ταυτοποίηση

- Συμπεριλάβετε δεδομένα (data, credits) από την πηγή δημιουργίας ενός έργου
- Ενημερώστε τους δημιουργούς/δικαιούχους για τη σημασία των δεδομένων τους.
- Αντιστοιχίστε το ISWC με το ISRC (διεθνή πρότυπα δεδομένων)
- Υποχρέωση για σωστές αναφορές χρήσεων, με ισχύ ειδικά για τις πλατφόρμες τύπου UGC-User Generated Content (όπως YouTube).
- Διασφαλίστε τα credits των δημιουργών, τη συνεισφορά τους (στη μουσική βιομηχανία) και το ηθικό δικαίωμα πάνω στα έργα τους.

Η GESAC συνασπίζει 32 Οργανισμούς Συλλογικής Διαχείρισης πνευματικών δημιουργών στην ΕΕ, στην Ισλανδία, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Ως ένας τέτοιος συνασπισμός, προασπίζουμε και προωθούμε τα δικαιώματα ενός εκατομμυρίου και πλέον δημιουργών και δικαιούχων δικαιωμάτων στους τομείς της μουσικής, των οπτικοακουστικών έργων, των εικαστικών τεχνών, της λογοτεχνίας και του θεάτρου.

www.authorsocieties.eu
@authorsocieties
secretariatgeneral@gesac.org

Rue Montoyer 23
1000 Brussels
Belgium
+32 2 511 44 54